

Εισαγωγή στον Προγραμματισμό

Μέρος 8ο: Η καθιερωμένη βιβλιοθήκη προτύπων STL

Εξάμηνο Σπουδών: 3ο

Κωδικός Μαθήματος: 343

Τμήμα Μαθηματικών
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Μιχάλης Α. Μπέκος

bekos@uoi.gr

Μέρος 1^ο:
Εισαγωγή

Η καθιερωμένη βιβλιοθήκη προτύπων (Standard Template Library)

- Είναι μέρος της τυπικής (standard) βιβλιοθήκης της C++.
- Περιέχει πρότυπα κλάσεων και συναρτήσεων τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αποθήκευση, αναζήτηση και εκτέλεση αλγορίθμων σε δομές δεδομένων.
- Καθιστά τη (συνήθως πολύπλοκη και χρονοβόρα) διαδικασία υλοποίησης αλγορίθμων και δομών δεδομένων απαραίτητη, μόνο σε περιπτώσεις που αυτές δεν υποστηρίζονται από τη βιβλιοθήκη.
- Αποτελείται από:
 - Κλάσεις αποδέκτες [Container classes] περιέχουν ομοειδή αντικείμενα
 - Διαπροσπελαστές [Iterators] δείκτες σε αντικείμενα των αποδεκτών
 - Αλγορίθμους [Algorithms] επεξεργασίας των αντικειμένων των αποδεκτών

Αποδέκτες (Containers)

- **Ακολουθιακοί αποδέκτες** [sequence containers] - σειριακές συλλογές δεδομένων όπου τα αντικείμενα διατηρούν την αρχική σειρά καταχώρησής τους.

- array, vector, deque

υλοποιούνται ως δυναμικοί πίνακες \Rightarrow υποστηρίζουν τυχαία (και σειριακή) προσπέλαση

- list

υλοποιούνται με δείκτες \Rightarrow υποστηρίζουν μόνο σειριακή προσπέλαση

- **Συνειρμικοί αποδέκτες** [associative containers] - διατεταγμένες συλλογές αντικειμένων ως προς κάποιο “κλειδί”, το οποίο χρησιμοποιείται για την πρόσβαση σε αυτά (αντί της θέσης).

- set, multiset, map, multimap

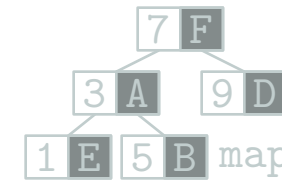
δενδρικές δομές

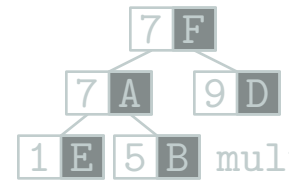
set

mutiset

map

multimap

- **Προσαρμογείς** [container adapters] - τροποποιούν τις δυνατότητες άλλων αποδεκτών.

- stack, queue, priority_queue

διαφορετικές εκδόσεις της κλάσης deque των ακολουθιακών αποδεκτών

Μέρος 2^ο:
Ακολουθιακοί αποδέκτες

Ακολουθιακοί αποδέκτες: `std::array`

- Πίνακας σταθερού μεγέθους.
 - `#include <array>`
 - `array<string, 10> arr;`
- Γρήγορη τυχαία προσπέλαση (με δείκτη θέσης).
 - `operator []`, `at`, `front`, `back`
- Άλλες διεργασίες:
 - `size`, `empty`, `clear`, `fill`
- Η συμπεριφορά του τελεστή `[]` είναι απροσδιόριστη, εάν ο δείκτης θέσης δεν είναι εντός του εύρους του αποδέκτη.

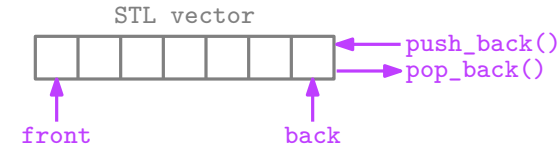
```
#include <iostream>
#include <array>
using namespace std;

template <typename T, unsigned int N>
void print(array<T,N> A);

int main() {
    array<int,10> digits;
    for (int i=0; i<digits.size(); i++)
        digits[i] = i;
    print(digits);
    cout<<"Length:"<< digits.size()<<endl;
    cout<<"First:" <<digits.front()<<endl;
    cout<<"Last:" << digits.back()<<endl;
    return 0;
}

template <typename T, unsigned int N>
void print(array<T,N> A) {
    for (int i=0; i<N; i++)
        cout << A.at(i) << " ";
    cout << endl;
}
```

Ακολουθιακοί αποδέκτες: `std::vector`

- Πίνακας μεταβλητού μεγέθους.
 - `#include <vector>`
 - `vector<string> vec;`
- Γρήγορη τυχαία προσπέλαση (με δείκτη θέσης).
 - `operator []`, `at`, `front`, `back`
- Αργή εισαγωγή και διαγραφή στη μέση.
 - `insert`, `erase`
- Γρήγορη εισαγωγή και διαγραφή στο τέλος.
 - `push_back`, `pop_back`
- Άλλες διεργασίες:
 - `size`, `empty`, `clear`, `fill`

```
#include <iostream>
#include <vector>
using namespace std;

int main() {
    vector<int> prms = {1, 2, 3, 5, 7};

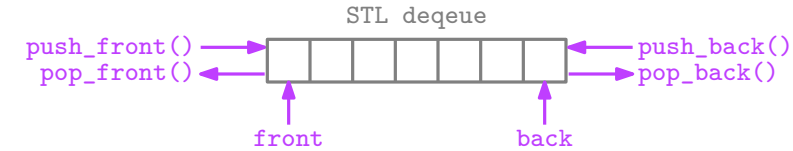
    cout<<"1st prime: "<<prms.front()<<endl;
    cout<<"3rd prime: "<< prms.at(2) <<endl;

    // Add more prime numbers to the vector.
    prms.push_back(11);
    prms.push_back(13);
    prms.push_back(17);
    // Remove the last added prime.
    prms.pop_back();

    // Like an array, we use [] for access.
    for (int i=0; i<prms.size(); i++)
        cout << prms[i] << " ";
    cout << endl;

    return 0;
}
```

Ακολουθιακοί αποδέκτες: `std::deque`

- Όπως η `std::vector`, αλλά με γρήγορη εισαγωγή και στα δύο άκρα.
 - `#include <deque>`
 - `deque<string> dq;`
- Γρήγορη τυχαία προσπέλαση (με δείκτη θέσης).
 - `operator []`, `at`, `front`, `back`
- Αργή εισαγωγή και διαγραφή στη μέση.
 - `insert`, `erase`
- Γρήγορη εισαγωγή και διαγραφή στα δύο άκρα.
 - `push_front`, `push_back`, `pop_front`, `pop_back`
- Άλλες διεργασίες:
 - `size`, `empty`, `clear`, `fill`

```
#include <iostream>
#include <deque>
using namespace std;

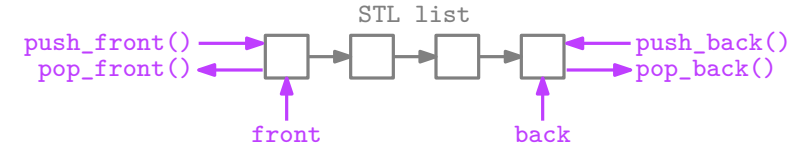
int main() {
    int sum = 0;
    deque<int> dq;
    dq.push_front(10);
    dq.push_back(20);
    dq.push_front(30);
    dq.push_back(40);
    dq.push_front(50);

    // while dq is not empty, pop front
    while (!dq.empty()) {
        sum += dq.front();
        cout << "Pop " << dq.front() << endl;
        dq.pop_front();
    }

    cout << "Sum: " << sum << endl;

    return 0;
}
```


Ακολουθιακοί αποδέκτες: `std::list`

- Συνδεδεμένη λίστα
 - `#include <list>`
 - `list<string> lst;`
- Αργή τυχαία προσπέλαση.
 - δεν υποστηρίζεται ο τελεστής `[]`
 - προσπέλαση μέσω διαπροσπελαστών (σε λίγο)
- Γρήγορη εισαγωγή και διαγραφή σε κάθε θέση.
 - `insert`, `erase`
 - `push_front`, `push_back`, `pop_front`, `pop_back`
- Άλλες διεργασίες:
 - `size`, `empty`, `clear`
 - `front`, `back`
 - `reverse`, `sort`, `unique`, `merge`

```
#include <iostream>
#include <list>
using namespace std;

int main() {
    list<int> L1, L2;

    for (int i = 0; i <= 10; ++i) {
        L1.push_back(i * 2);
        L2.push_front(30 - i * 3);
    }

    L1.pop_front();
    L2.push_back(100);

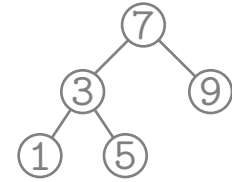
    L1.reverse();
    L2.sort();
    L1.merge(L2);

    cout<<"L1.front(): "<<L1.front()<<endl;
    cout<<"L1.back(): " <<L1.back() <<endl;

    return 0;
}
```

Μέρος 3^ο:
Συνειρμικοί αποδέκτες

Συνειρμικοί αποδέκτες: `std::set`

- Αποθηκεύουν σύνολα συγκρίσιμων τιμών (κλειδιά)
 - `bool operator<(T one, T other);`
- Οι τιμές είναι μοναδικές (αποθηκεύονται μια φορά)
- Η υλοποίηση βασίζεται σε δενδρικές δομές
 - `#include <set>`
 - `set<string> s;`
- Γρήγορη εισαγωγή και διαγραφή
 - `insert, erase`
- Γρήγορη αναζήτηση (ελαχίστου και μεγίστου)
 - `find`
- Άλλες διεργασίες:
 - `size, empty, clear`

```
#include <iostream>
#include <set>
using namespace std;

int main() {
    set<int> s;

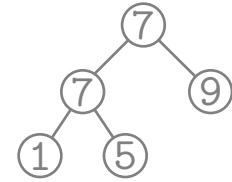
    for (int i=10; i>=0; i--) {
        s.insert(10*i);
    }
    s.insert(-10); // <-- this works
    s.insert(10); // <-- this does nothing

    cout << "Min " << *(s.begin()) << endl;
    cout << "Max " << *(s.rbegin()) << endl;

    int x = 3;
    if (s.find(x) != s.end())
        cout << x << " is found";
    else
        cout << x << " is not found";

    return 0;
}
```

Συνειρμικοί αποδέκτες: `std::multiset`

- Όπως η `std::set`, αλλά οι τιμές που αποθηκεύονται δεν είναι απαραίτητα μοναδικές.
- Η υλοποίηση βασίζεται σε δενδρικές δομές
 - `#include <set>`
 - `multiset<string> s;`
- Γρήγορη εισαγωγή και διαγραφή
 - `insert`, `erase`
- Γρήγορη αναζήτηση (ελαχίστου και μεγίστου)
 - `find`
- Άλλες διεργασίες:
 - `size`, `empty`, `clear`

```
#include <iostream>
#include <set>
using namespace std;

int main() {
    multiset<int> ms;

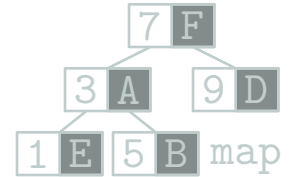
    for (int i=10; i>=0; i--) {
        ms.insert(10*i);
    }
    ms.insert(-10); // <-- this works
    ms.insert(10); // <-- this also works

    int x = 10;
    while (ms.find(x) != ms.end()) {
        ms.erase( ms.find(x) );
        cout << x << " was removed" << endl;
    }

    // Equivalently one could write:
    // ms.erase(x);

    return 0;
}
```

Συνειρμικοί αποδέκτες: `std::map`

- Αποθηκεύουν ζεύγοι < κλειδί, τιμή >
- Κάθε κλειδί έχει μια τιμή
- Η υλοποίηση βασίζεται σε δενδρικές δομές
 - `#include <map>`
 - `map<string, int> mp;`
- Γρήγορη εισαγωγή και διαγραφή
 - `mp["Kate"] = 7777`
 - `insert, erase`
- Γρήγορη αναζήτηση
 - `int x = mp["Kate"];`
 - `find`
- Άλλες διεργασίες:
 - `size, empty, clear`

```
#include <iostream>
#include <string>
#include <map>
using namespace std;

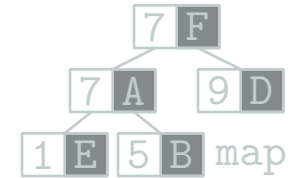
int main() {
    map<string,int> phones;
    phones["Jack"] = 12345;
    phones["Mike"] = 12346;
    phones["Eric"] = 12347;
    phones["Kate"] = 12348;

    if (phones.find("Mike")!=phones.end())
        phones.erase(phones.find("Mike"));

    // print content:
    cout<<"Elements in phonebook:"<<endl;
    cout<<"Jack => "<<phones["Jack"]<<endl;
    cout<<"Mike => "<<phones["Mike"]<<endl;
    cout<<"Eric => "<<phones["Eric"]<<endl;
    cout<<"Kate => "<<phones["Kate"]<<endl;

    return 0;
}
```

Συνειρμικοί αποδέκτες: `std::multimap`

- Όπως η `std::map`, αλλά κάθε κλειδί μπορεί να αντιστοιχεί σε περισσότερες από μια τιμές.
- Η υλοποίηση βασίζεται σε δενδρικές δομές
 - `#include <map>`
 - `multimap<string, int> mm;`
- Γρήγορη εισαγωγή και διαγραφή
 - `insert, erase`
- Γρήγορη αναζήτηση
 - `find`
- Άλλες διεργασίες:
 - `size, empty, clear`

```
#include <iostream>
#include <string>
#include <map>
using namespace std;

int main() {
    multimap<string, string> mmp;

    mmp.insert({"India", "New Delhi"});
    mmp.insert({"India", "Hyderabad"});
    mmp.insert({"Greece", "Athens"});
    mmp.insert({"Greece", "Patras"});
    mmp.insert({"UK", "Birmingham"});
    mmp.insert({"UK", "Manchester"});

    cout << "Stored cities in Greece: "
         << mmp.count("Greece") << endl;

    cout << "Stored cities in UK: "
         << mmp.count("UK") << endl;

    //Remove all cities in India from mmp
    mmp.erase("India");
}
```

Μέρος 4^ο:
Προσαρμογείς

Προσαρμογείς: `std::stack`

- Παρέχει διεπαφή στοίβας σε αποδέκτες
 - `#include <stack>`
 - `stack<string> st;`
- Λειτουργίες στοίβας:
 - `push, pop, top`
 - `size, empty, clear`
- Μπορεί να εφαρμοστεί σε `vector`, `deque` ή `list`
 - `stack<string> st; //deque by default`
 - `stack<string, vector<string> > st;`
 - `stack<string, list<string> > st;`
- Απαιτείται επιπλέον κενό για την αποφυγή `>>`

```
#include <iostream>
#include <string>
#include <stack>
using namespace std;

// utility function to print a stack
void print_stack(stack<string>);

int main() {
    // create a stack of strings
    stack<string> languages;
    languages.push("C++");
    languages.push("Java");
    languages.push("Python");
    // print its elements and size
    print_stack(languages);
    cout << "(" << languages.size() << ")";
}

void print_stack(stack<string> st) {
    while(!st.empty()) {
        cout << st.top() << " ";
        st.pop();
    }
}
```


Προσαρμογείς: std::queue

- Παρέχει διεπαφή ουράς σε αποδέκτες
 - #include <queue>
 - queue<string> q;
- Λειτουργίες ουράς:
 - push, pop, front
 - size, empty, clear
- Μπορεί να εφαρμοστεί σε deque ή list
 - queue<string> q; //deque by default
 - ~~queue<string, vector<string>> q;~~
 - queue<string, list<string>> q;
- Απαιτείται επιπλέον κενό για την αποφυγή >>

```
#include <iostream>
#include <string>
#include <queue>
using namespace std;

// template function to print a queue
template <typename T>
void print_queue(queue<T> q) {
    while(!q.empty()) {
        cout << q.front() << " ";
        q.pop();
    }
}

int main() {
    // create a queue of strings
    queue<string> languages;
    languages.push("C++");
    languages.push("Java");
    languages.push("Python");
    // print its elements and size
    print_queue(languages);
    cout << "(" << languages.size() << ")";
}
```

Προσαρμογείς: std::priority_queue

- Διεπαφή ουράς προτεραιότητας σε αποδέκτες
 - `#include <queue>`
 - `priority_queue<int> pq;`
- Λειτουργίες ουράς:
 - `push, pop, top`
 - `size, empty, clear`
- Μπορεί να εφαρμοστεί σε deque ή vector
 - `priority_queue<int> pq; //deque by default`
 - `priority_queue<int, vector<int> > pq;`
 - ~~`priority_queue<int, list<int> > pq;`~~
- Απαιτείται επιπλέον κενό για την αποφυγή >>

```
#include <iostream>
#include <queue>
using namespace std;

// template function to print a PQ
template <typename T>
void print_pq(priority_queue<T> pq) {
    while(!pq.empty()) {
        cout << pq.top() << " ";
        pq.pop();
    }
}

int main() {
    // create a PQ of grades
    priority_queue<int> grades;
    grades.push(7);
    grades.push(10);
    grades.push(5);

    // print grades in descending order
    print_pq(grades);
    cout << "(" << grades.size() << ")";
}
```

Μέρος 5^ο:
Διαπροσπελαστές

Διαπροσπελαστές: Εισαγωγή

- Πώς μπορούμε να προσπελάσουμε τα στοιχεία που είναι αποθηκευμένα σε ένα αποδέκτη;
- Χρησιμοποιώντας τον τελεστή [], αν ο αποδέκτης είναι:
 - `std::array`
 - `std::vector`
 - `std::deque`
- Αυτό το στυλ επανάληψης δεν λειτουργεί για όλους τους τύπους αποδεκτών

```
#include <iostream>
#include <string>
#include <vector>
#include <queue>
using namespace std;

int main() {
    // create a container with names
    vector<string> names;
    //deque<string> names;

    // add certain names to it
    names.push_back("fred");
    names.push_back("wilma");
    names.push_back("barney");
    names.push_back("betty");
    names.push_back("dino");

    // print all names using []
    for (int x=0; x < names.size(); ++x)
    {
        cout << names[x] << endl;
    }
}
```

Διαπροσπελαστές

- Αντικείμενα που μοιάζουν με δείκτες και χρησιμοποιούνται για την προσπέλαση των στοιχείων ενός αποδέκτη.
- Όλοι οι αποδέκτες υποστηρίζουν τις μεθόδους:
 - `begin()` επιστρέφει ένα διαπροσπελαστή ο οποίος “δείχνει” στο πρώτο στοιχείο τους.
 - `end()` επιστρέφει μια ειδική τιμή που αντιστοιχεί στο τέλος του αποδέκτη.
- Οι διαπροσπελαστές υπερφορτώνουν τους ακόλουθους τελεστές:
 - `++`, `--` μετακίνηση στο επόμενο/προηγούμενο στοιχείο
 - `*`, `->` πρόσβαση στην τιμή της τρέχουσας θέσης
 - `==`, `!=` σύγκριση διαπροσπελαστών για ισότητα

```
#include <iostream>
#include <string>
#include <set>
using namespace std;

int main() {
    // create a container with names
    set<string> names;

    // add certain names to it
    names.insert("fred");
    names.insert("wilma");
    names.insert("barney");
    names.insert("betty");
    names.insert("dino");

    // print all names using iterator
    set<string>::iterator it;
    it = names.begin();
    while (it != names.end()) {
        cout << *it << endl;
        it++;
    }
}
```

Διαπροσπελαστές

- Με ποια σειρά γίνεται η προσπέλαση των στοιχείων του αποδέκτη;
 - Ακολουθιακοί αποδέκτες: Σύμφωνα με την αρχική σειρά καταχώρησής τους.
 - Συνειρμικοί αποδέκτες: Σύμφωνα με την σειρά ταξινόμησής τους.
 - Προσαρμογείς: Δεν υποστηρίζουν διαπροσπελαστές (για προφανείς λόγους).
- Η προσπέλαση των στοιχείων ενός αποδέκτη μπορεί να γίνει μέσω μια εντολής ανακύκλωσης `while` ή `for`

```
set<string> names;  
...  
set<string>::iterator it;  
it = names.begin();  
while (it != names.end()) {  
    cout << *it << endl;  
    it++;  
}
```

```
vector<int> grades;  
...  
vector<int>::iterator it;  
// iterate with a for loop to change element's values  
// observe the usage of operator ++  
for (it = grades.begin(); it != grades.end(); ++it) {  
    *it = *it + 1;  
}
```

Διαπροσπελαστές

- Με ποια σειρά γίνεται η προσπέλαση των στοιχείων του αποδέκτη;
 - Ακολουθιακοί αποδέκτες: Σύμφωνα με την αρχική σειρά καταχώρησης τους.
 - Συνειρμικοί αποδέκτες: Σύμφωνα με την σειρά ταξινόμησης τους.
 - Προσαρμογείς: Δεν υποστηρίζουν διαπροσπελαστές (για προφανείς λόγους).
- Η προσπέλαση των στοιχείων ενός αποδέκτη μπορεί να γίνει και με την αντίστροφη σειρά χρησιμοποιώντας αντίστροφους διαπροσπελαστές μέσω των μεθόδων `rbegin` και `rend`

```
set<string> names;  
...  
set<string>::reverse_iterator it;  
it = names.rbegin();  
while (it != names.rend()) {  
    cout << *it << endl;  
    it++;  
}
```

```
vector<int> grades;  
...  
vector<int>::reverse_iterator it;  
// iterate with a for loop to change element's values  
// observe the usage of operator ++  
for (it = grades.rbegin(); it != grades.rend(); ++it) {  
    *it = *it + 1;  
}
```

Διαπροσπελαστές

- Με ποια σειρά γίνεται η προσπέλαση των στοιχείων του αποδέκτη;
 - Ακολουθιακοί αποδέκτες: Σύμφωνα με την αρχική σειρά καταχώρησης τους.
 - Συνειρμικοί αποδέκτες: Σύμφωνα με την σειρά ταξινόμησης τους.
 - Προσαρμογείς: Δεν υποστηρίζουν διαπροσπελαστές (για προφανείς λόγους).
- Η προσπέλαση **των ζευγών ενός λεξικού** γίνεται επίσης μέσω μια εντολής ανακύκλωσης `while` ή `for` στην οποία ο δείκτης-διαπροσπελαστής υποστηρίζει δύο πεδία `first` και `second` για την πρόσβαση στο κλείδι και στην τιμή, αντίστοιχα.

```
map<string,string> mp;
...
map<string,string>::iterator it;
it =mp.begin();
while (it != mp.end()) {
    cout << "key: " << it->first << ", value: " << it->second << endl;
    it++;
}
```


Μέρος 6^ο:
Αλγόριθμοι

Αλγόριθμοι

- Η καθιερωμένη βιβλιοθήκη προτύπων STL παρέχει πολλές συναρτήσεις που μπορούν να λειτουργήσουν σε αποδέκτες.
- Οι συναρτήσεις αυτές ονομάζονται αλγόριθμοι.
 - `#include <algorithm>`
- Ορισμένοι αλγόριθμοι ωστόσο λειτουργούν μόνο σε συγκεκριμένους αποδέκτες.

```
#include <iostream>
#include <string>
#include <vector>
#include <algorithm>
using namespace std;

int main() {
    // create a container with names
    vector<string> names;
    names.insert("fred");
    names.insert("wilma");
    names.insert("barney");
    names.insert("fred");

    // apply two algorithms
    unique(names.begin(), names.end());
    sort(names.begin(), names.end());

    vector<string>::iterator it;
    it = names.begin();
    while (it != names.end()) {
        cout << *it << endl; it++;
    }
}
```